

יבמות צד

עניין: ואשה גרושה מאישה – גט מאהבה

שו"ת מהר"ם לובלין סי' קכג

וקוקס לינס ודעתו אם יעמוד מחוליו שיחזור וישאלה ואיש אחר לא יתגלה. לך אינו מחירם לעלמא מפני סתורא מחזיק אותם לעלמו. ומתמימים זה לזה שיחזרו וישאלו זה את זה ומיירי בלא תנאי דאי בתנאי פשיטא. ועל כרחך סדין כן הוא דסבא סתורא מתרח לו פיסול לומר לה כרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם לך קרואוהו בגמרא ריח בגט דאי צמרתא מחמת שלא מלאה מן בעיניו כרי מצינו במשנה שלימה ריח פרת בחרט דגיטין פליגי כס

אל סבא דמחשבת סמנרת אינו לכריחה גמורה אלא להצילה מחזיק היכס וסכריחה כזאת היא רפה מאד ואינם חזקה שאין בה משע פינון לך ויכול לשייר בה אפי' כל אדם. ועוד אני חומר שפועם זה לא רחם סתורא גט כזה בפרשת גירושין דהיינו בפרשת וזה לא חמלא מן בעיניו וגו' דהוי גט. וכן חכמינו ז"ל לא דברו מגט כזה בכל מסכת גיטין היינו משום דבפרשת גירושין וגם בכל מסכת גיטין לא דברו אלא בגט שיוכל להחזיקים בה ואלה מביחו והיתה לאיש אחר אבל בגט זה שפסוק ואלה מביחו יוכל להחזיקים אבל והיתה לאיש אחר לא יוכל להחזיקים דמי יחזיקו שגרי אין לה בעל

באור הגרי"פ פרלא על ספר המצות לרס"ג – עשה עג

בן מתיא. והדבר תמוה בלמה אמאי שביק מרגינתא ונקט חספא. גם במתניתין קשה דקתני את זו דרש ר"א בן מתיא וכו'. דמשמע דדרשא גמורה היא. ולמה לי קרא להכי הא פשיטא דאין גירושין בלא קידושין. ומהיכא תיסק אדעתין לומר שחפסל לכהונה ע"י גירושין מאיש זר שלא היה לו בה הויה. ואם משום ריח הגט הרי עיקר דין ריח הגט לא נפק"ל אלא מדרשא דמרגינתא זו אפי' בגירושין בעלה. וכיון דראב"מ לא דריש הך קרא להכי אכתי לא שמענו כלל עיקר דין ריח הגט אפי' בגירושין הבעל. ומהיכא תימי להלריך קרא למטוטי ריח הגט בגירושין איש זר. וגם לישנא דרב קשה שגראה כמזלזל דברי תנא דמתניתין בלשון גנאי לקרותם חספא. אבל נראה ע"פ מאי דאמרין בטלמא אי לאו דללאי לך חספא לא אשכחתי מרגינתא תותה (פ"ב דמליעא י"ז ע"ב ובשאר דוכתי). הרי דמרגינתא קרי לדבר טמון ומכוסה ומספא לדבר הגלוי. וכן רב קרי הכא מרגינתא לדבר שראוי להלפינו בסתר ושלא לפרסמו ברבים. וחספא קרי לדבר שראוי לפרסמו ואין לריך להסתירו. והיינו דקאמר רב הו"ל לרי"א למידרש ב"י מרגינתא וכו'. דכדי שלא תקשה פשיטא דאין גירושין מאיש שאינו אישה. לזה קאמר דודאי גם לראב"מ עיקר קרא לא להכי אתי אלא כדדריש ל"י בבב"ב. אלא משום שהוא דבר שאינו ראוי לפרסמו ברבים משום שיש חשש תקלה בדבר לאחלופי בגט משגאה. לומר דגם בו אין השיור פוסל. וכדברי הר"י אלכברגלוני ז"ל שהבאתי לעיל. לכן לא נקט אלא מה שאין חשש בפרסומו. וגם בדרשתו על הך מרגינתא הוא דקסמך. וקאמר מאישה ולא מאיש שאינו אישה. לומר דלא גלי קרא דין ריח הגט אפי' לא נהגרשה אלא מאישה. אלא באישה אבל באיש שאינו אישה אין דין ריח הגט בשום ענין. ומשום דגם רב גופי' לא רלה לפרסמה לכן נקט לישנא דחוכמתא ברמיזא. וכבר אשכחן כיו"ב שלא רלו לפרסם הלכה שאפשר לבוא בה לידי תקלה.

כך אני חומר שלפעמים יש שגאה בין בני אדם בלא טעם וגני גט אחרים החורים וסגאה ומשמע שאפי' מחמת שגאה נעורה בלבו לבד יטול לגרש (אפילו) לזר מלריך בגמרא דלא יוכל לשלחה וגומר אבל בלא קרא משמע אפי' הכי היה לריך להחזירה. אבל כשאלו רואין ומרגישים שיש לו על אשתו אהבה גמורה ובה לגרש אותה מחמת אהבה גמורה קיש לו על פניה כגון כדי להצילה מנזק ולער כענדון דידן במעשה הגט ה"ל שבא להצילה שלא חיזקק ליבוס שירח שמה יאמר אותה בחליה והאלטרך ללכת אחריו למרחקים וכהאי גוונא שמה בגט אינו כורת צניכס. ובלמה צימי חורפי עמדותי זמן רב בחימא זו ובכל פעם ששמעתי כשהיה אדם חולה ומסוכן ולא היה לו צניס והיה לו אחים ושמעתי מקרובי האקשה שאמרו להסחרל ממנו גט כדי להציל האקשה מתיקת היכס הייתי משחוחם ומתמימי בלבי מתיקן למדו רבותיו קדמוניו לומר כן שהרי זה ידוע שזה ארכב את אשתו שמה בגט אינו כורת צניכס ואינה פוערת אפי' מיבוס. וכמה פעמים נשאתי ונחתי עם רבותי וחזירי מענין כזה ולא הסיבו לי דבר שהיה מהיישב בו לבי. (ה' על קשיא ג"ל מהא דמס' יבמות מסו' אם זו דרש ר"א בן מתיא אשה גרושה מאישה ולא מאיש כ"י) עד שקראתי במסכת יבמות ולמדתי במשנה בפרק האקשה רבס ומלתי שם במשנה וגמרא שנתחייבנה בה דעתו וז"ל המשנה. את זו דרש רבי אליעזר בן מתיא אשה גרושה מאישה ולא מאיש שאינו אישה עכ"ל המשנה. ואמריק עלה בגמרא אמר רב יודא אמר רב הוסי ליה לרבי אליעזר למידרש ביה מרגינתא ודרש ביה חספא. מאי מרגינתא דתימי אשה גרושה מאישה אפילו לא נהגרשה אלא מאישה פסולה לכאונה והיינו ריח הגט שפוסל בכאונה עכ"ל בגמרא. וזה לשון רש"י לא נהגרשה אלא מאישה בגון שכתב לה גט ואמר לה הרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם שלא נהגרשה זו לגמרי אלא מאישה נפרדה פסולה לכאונה אם מת והותרה לינשא. ה"ג והיינו ריח הגט דפסול בכאונה עכ"ל רש"י. הרי לך בפירוש שאיש יטול לגרש את אשתו שמה מגורשת ממנו לבדו שאם לא יקרא עוד אישה וסיה לא הקרא עוד אשתו ונפקא מינה שאינו לא יקרא עוד יבמה ואם ימות פטורה מחליה ואעפ"י כן איסור אשת איש שהיה עליה כבר קודם זה הגט ישאר עליה כל ימי חייו. ומדכתב

לישא אותה אלא זה הבעל לבדו. ומעבשו אחרי עיוני כזה הרי לך כדתיא שאני מלתי מרגינתא חוך מרגינתא. ומרגינתא של ר' יודא היה שמהל שאפי' ריח הגט פוסל בכאונה. ואני מלתי ששל כרחק מיירי זה הפסוק במגרת אשתו מאהבה והוא כדי להציל מנזק אחרי מוחו כגון להצילה מתיקת היכס וכו"ג דאי במגרת מחמת שלא מלאה מן בעיניו ואין כוונתו להחזירה לעולם אם כן כג"אמר לה כן חסיה זאת האשה עגונה לעולם שהרי יוכל לגרשה בעל כרחס. וחלילה חורחיו הקדושה שכל דרכיה דרכי נועם להחזיר לאדם ששונה את אשתו ומגרשה ממנו שמה נפרדה ממנו כל ימיו שיכול לגרשה ולומר לה אי את מותרת לכל אדם שאם כן חתעגן היא כל ימיו שהרי כיון שהוא מגרש אותה מחוך שגאה ודאי אין דעתו לחזור ולישא אותה כל ימיו. ואיה אם כן נעיומתיס של חורה. אלא ודאי מייירי במגרת אותה מחוך אהבה כגון שלא תהא

